

iki kitabın da cilt rengi mavi, her ikisinde de yazar kadın, her ikisinin de başlığı "... " ile başlıyor ... gibi). Bunların ötesinde daha karmaşık, belki içeriğe ilişkin özelliklere kadar gidilebilir (örneğin: bu kitap da bir polisiye, burada da kahramanlar kardeş, her iki kitapta da hikâye Türkiye'de geçiyor ... gibi).

- Oyun, bütün kitaplar dominoda yerini alana kadar sürebilir ya da istenirse 10–15 dakika sonra bitirilir. Oyunun hemen ardından: "Ortaya konan kitaplardan en çok hangisini okumak isterdin?" konulu kısa bir sohbet yapılabilir.

6

Başlangıç Cümleleri

Hedef

Bu uygulamayla öğrenciler farklı kitap ve metinleri (makale vb gibi) tanıır, varsayımlar oluşturur, bütün metni okumak için içlerinde bir istek duyar. Hatta hoşlarına giden bir başlangıç cümlesinden çıkarak belki kendileri bile bir hikâye yazarlar.

2.–6. Sınıflar

60 dk.

Materyal:
Farklı kitap ve dergilerden oluşan bir seçki (öğretmen hazırlayacaktır)
A-3 boyutunda dosya kâğıtları

Süreç:

- Sınıfı Bilgilendirme: Çoğu yazar için kitabın ya da metnin başlangıç cümlesi belirleyici önem taşır. Okurlar için de çoğunlukla öyledir! Biz şimdi bu kitaplarda ve dergilerde (yani öğretmen tarafından hazırlanmış olan seçkide) bu tür cümleleri arayacak ve bunlarla ilgili bilmeceler soracağız.
- Öğrenciler, kitap ve dergilerde özellikle hoşlarına giden başlangıç cümleleri ararlar. Küçük öğrencilere öğretmen ya da daha büyük bir öğrenci yardım eder. Öğrenciler buldukları cümleleri okunaklı bir biçimde bir A-3 dosya kâğıdına yazarlar. Bunu izleyen çalışmalar gruplar halinde ya da sınıfta beraberce yapılabilir
  - a) Öğrenciler cümleleri okur ve belli bir cümlenin hangi kitaptan ya da dergiden çıkmış olabileceğini tahmine çalışır.
  - b) Öğrenciler, o cümleyle başlayan hikâyenin ne tür bir hikâye olabileceğine dair varsayımlar geliştirir. Aynı şekilde metnin türünü de tahmine çalışırlar (polisiye, masal, gazete makalesi, gerçekçi hikâye, öğretici kitap, kullanma talimatı vb. gibi)

Seçenekler:

- Her bir öğrenci, tahtaya iliştirilen başlangıç cümleleri arasından özellikle hoşuna giden birini seçer ve bununla ilgili olarak kendisi de bir hikâye oluşturur. En sonunda öğrencilerin kendi oluşturdukları hikâyeler ile gerçek metindeki hikâyeye birbiriyle karşılaştırılır.
- Öğrenciler kitap ve metinlerdeki son cümleyi bulur ve son cümleden hareketle o metnin içeriği ya da kaynağına (hangi kitabın bitiş cümlesi ...) dair varsayımlar oluşturur.
- Bundan sonraki Alıştırma No.7 (varsayım oluşturmak) bu çalışmayı bir adım daha ileri götürmek için elverişlidir.

7

Varsayım Oluşturmak

Hedef

Bir edebi eser okurken kitaptaki olayların gelişimiyle kendi beklentilerini ve varsayımlarını karşılaştırabilmek, okurun okuma motivasyonunu yükseltir. Okurun tahminleri ya doğrulanacak ya da yanlış çıkacaktır. Özellikle macera kitapları, polisiye romanlar bu bakımdan daha da heyecan vericidir. Önünüzdeki alıştırma, öğrencileri varsayım kurma, anlamlı beklenti geliştirme konularında bilinçlendiriyor.

2.-9. Sınıflar

25-45 dk.

Materyal:
Çeşitli kitaplar
(öğretmen tarafından
hazırlanmış olacak)

Süreç:

- Öğrenciler ikili ekipler halinde bir hikâyenin başlangıcını okurlar (örneğin ilk bölümünü ya da ilk sayfayı). Küçük ya da daha zayıf durumdaki öğrencilere bu bölüm baştan aşağıya ya da kısmen sesli olarak okunabilir ya da anlatılabilir (küçük öğrencilerle büyükleri karışık olarak eşleştirmek mümkündür). Sınıfın terkiğine göre (yaşa, cinsiyete ve ilgi alanlarına göre) bu alıştırma için farklı kitaplar önerilebilir. Önemli nokta: bu alıştırma için sınıftaki çocuklardan en az birinin daha önce okumuş olduğu ve tanıdığı metinler kullanılmalıdır.
- Başlangıç sayfası okunduktan sonra ikili ekipler olayın ileride nasıl gelişeceğine dair kendi varsayımlarını tartışır ve not ederler (hikâyeye nasıl devam edebilir, özellikle heyecanlı, korkutucu ya da komik olması için ne olabilir?).
- Ekipler, kendi varsayımlarını sınıfla paylaşırlar. Kitabı ya da hikâyeyi önceden bilen biri söz alarak metnin gerçekte nasıl geliştiğini sınıfa anlatır.

Açıklamalar:

Bu konuda iyi ve basit bir ön alıştırma için bkz. Alıştırma No.6 (Başlangıç cümleleri).

Seçenekler:

- Bütün gruplar ya da grupların çoğu aynı ilk bölümü okur, sonra aralarında tartışmaya tutuşurlar: Hangi varsayım gerçeğe en yakın olandır, neden?
- Bu alıştırma, sınıfta ortaklaşa kitap okuma için de iyi bir başlangıçtır. Okuma parçasının başlangıç kısmı yüksek sesle okunur; öğrencilerin hepsi metinle ilgili varsayımlarını yazarlar. Sonra bunlar bir 'Define Sandığı'na konur ve saklanır. Parçanın sınıfta okunup bitirilmesinden sonra sandık açılır ve varsayımların doğru olup olmadığına bakılır.